

BOSNA I HERCEGOVINA
APELACIJSKI SUD BRČKO DISTRIKTA
BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 96 o P 096392 23 Gž 4
Brčko, 21.12.2023. godine

U IME BRČKO DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE!

Apelacijski sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine u vijeću sastavljenom od sudaca Srđana Nedića kao predsjednika vijeća, Roberta Jovića i Amele Mustafić kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice A.I. iz B., zastupane po opunomoćeniku Ameru Ramiću, odvjetniku iz Brčkog, protiv tuženih M.G. i S.G., oboje iz B. i oboje zastupani po opunomoćeniku Teodoru Gavriću, odvjetniku iz Brčkog, radi naknade štete, v. sp. 24.670,00 KM, odlučujući o žalbi tuženih izjavljenoj protiv presude Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 o P 096392 22 P 4 od 27.2.2023. godine, nakon održane rasprave pred ovim sudom dana 21.12.2023. godine, donio je sljedeću

P R E S U D U

I - Žalba tuženih M.G. i S.G. se djelomično UVAŽAVA, pa se presuda Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 o P 096392 22 P 4 od 27.2.2023. godine,

- djelomično PREINAČAVA i to u dijelu stavka I izreke tako što se tuženi M.G. i S.G. obvezuju da tužiteljici A.I. na ime naknade nematerijalne štete po osnovu duševnih bolova zbog umanjena opće životne aktivnosti solidarno isplate iznos od 13.500,00 KM a po osnovu pretrpljenog straha iznos od 3.000,00 KM zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od 27.2.2023. godine pa do konačne isplate, dok se sa tužbenim zahtjevom za naknadom nematerijalne štete po ovim vidovima, preko iznosa dosuđenog ovom presudom a do iznosa dosuđenog prvostupanjskom presudom tužiteljica odbija, a u preostalom dijelu žalba tuženih ODBIJA i prvostupanjska presuda u preostalom dijelu stavka I izreke kojim su tuženi M.G. i S.G. obvezani tužiteljici A.I. solidarno isplatiti naknadu na ime nematerijalne štete po osnovu pretrpljenih fizičkih bolova, po osnovu pretrpljenih duševnih bolova zbog naruženosti i po osnovu pretrpljenih duševnih bolova zbog povrede ugleda, časti i prava osobnosti POTVRĐUJE.

II - Svaka stranka snosi svoje troškove.

Obrazloženje

Presudom Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 o P 096392 22 P 4 od 27.2.2023. godine (u daljnjem tekstu: prvostupanjska presuda ili ožalbena/pobijana presuda), u ponovljenom postupku, odlučeno je na sljedeći način:

„I Obavezuju se tuženi M.G. i S.G. da tužiteljici A.I. na ime naknade nematerijalne štete solidarno isplate ukupan iznos od 24.670,00 KM i to : po osnovu umanjena opšte životne aktivnosti iznos od 15.000,00 KM, po osnovu pretrpljenih fizičkih bolova iznos od 2.340,00 KM, po osnovu pretrpljenog straha iznos od 3.300,00 KM, po osnovu pretrpljenih duševnih bolova zbog naruženosti iznos od 2.000,00 KM, po osnovu pretrpljenih duševnih bolova povrede ugleda, časti i prava ličnosti iznos od 5.000,00 KM, zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana presuđenja pa do konačne isplate, a sve u roku od 30 dana po pravosnažnosti presude.

II Svaka stranka snosi svoje troškove postupka.“

Protiv navedene presude, tuženi M.G. i S.G., oboje iz B. (u daljnjem tekstu: tuženi ili roditelji/roditelji J.G.) su pravovremeno izjavili žalbu zbog povrede odredaba parničnog postupka, „pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja“ i pogrešne primjene materijalnog prava sa prijedlogom ovom sudu, kao drugostupanjskom da „uvaži ovu žalbu, prvostepenu presudu preinači tako što će odbiti tužbeni zahtjev tužiteljice u potpunosti, te tuženim dosuditi cjelokupne troškove parničnog postupka, te sastava ove žalbe i takse na istu“.

Tužiteljica A.I. iz B. (u daljnjem tekstu: tužiteljica) je dostavila odgovor na žalbu kojim je u cijelosti osporila žalbene razloge i navode tuženih, s prijedlogom da ovaj sud odbije žalbu tuženih kao neutemeljenu. Tužiteljica je postavila zahtjev za naknadu troškova žalbenog postupka na ime pristojbe i sastava odgovora na žalbu.

Kada obrazlažu žalbene razloge zbog kojih pobijaju prvostupanjsku presudu tuženi u žalbi u bitnome navode da ožalbena presuda nije pravilna, niti je na zakonu zasnovana, jer je izreka presude proturječna razlozima presude, a razlozi presude od kojih ovisi utemeljenost tužbenog zahtjeva su nejasni, nedovoljni i u znatnoj mjeri proturječni; da je prvostupanjski sud povrijedio odredbu članka 8. Zakona o parničnom postupku jer nije savjesno i brižljivo cijenio svaki dokaz posebno i sve dokaze zajedno, da je činjenično stanje na kome se zasniva prvostupanjska presuda pogrešno i nepotpuno utvrđena; da prvostupanjski sud nije postupio po primjedbama i uputama iz rješenja ovog suda od 26.9.2022. godine, nego je ponovno povrijedio odredbe parničnog postupka uslijed čega činjenično stanje nije pravilno utvrđeno, te je samim tim došlo i do pogrešne primjene materijalnog prava, te je time povrijeđena odredba članka 349. Zakona o parničnom postupku; da je prvostupanjski sud u pobijanoj presudi u potpunosti propustio cijeliti navedeni dokaz, točnije da li iskaz svjedoka prihvaća ili ne, niti je dao razloge zašto ga prihvaća ili ne prihvaća, usprkos odluci ovog suda, gdje je jasno navedeno da iskaz S.P. nije irelevantan, da je isti pogrešno cijenjen kao rezultat nedovoljno savjesne i brižljive ocjene svih okolnosti o kojima je svjedokinja govorila, te da isti nije doveden u svezu sa ostalim dokazima, da je iskaz S.P. itekako bitan i važan za predmetni postupak, kako u odnosu na ponašanje J.G. prije štetnog događaja, tako isto u odnosu na ponašanje tužiteljice A.I. nakon štetnog događaja, da sud pogrešno cijeni navedeni dokaz, te protivno članku 8. Zakona o parničnom postupku, ne dovodi ga u vezu sa navodima neuropsihijatrijskog vještačenja jer je jasno da bi tada bilo utvrđeno da kod tužiteljice nema umanjena životne aktivnosti, čak i da je osnovan tužbeni zahtjev; da se štetni događaj koji je prouzrokovao J.G. dogodio bez krivnje tuženih, jer ponašanje, tada malodobnog J.G., do štetnog događaja nije odstupalo od uobičajenog ponašanja uspješno odgojenog malodobnog djeteta, da štetni događaj predstavlja jedan izuzetak u odnosu na J.G.

ponašanje i odgoj, odnosno jednu epizodu, kojoj je prethodilo nekoliko uzročnika, počevši od alkohola, opuštajućeg raspoloženja, kao i novogodišnje euforije prisutnih, a na koju roditelji nisu mogli da utiču, niti da u tom trenutku vrše nadzor; da je prvostupanjski sud pogrešno cijenio iskaze svjedoka A.D. i O.M., navodeći da iz njihovih iskaza nije mogao steći uvjerenje da su navedeni svjedoci imali neposredna saznanja o roditeljskom nadzoru tuženih nad malodobnim J.G. u pogledu njegovog seksualnog odgoja, te da je takav stav suda neprihvatljiv, da su iskazi svjedoka A.D. i O.M. od velike važnosti u ovom postupku, iz razloga što otkrivaju ponašanje malodobnog J.G. u periodu prije štetnog događaja; da je suprotno uputama ovog suda, prvostupanjski sud u pobijanoj presudi ponovno samo interpretirao iskaze tuženih i svjedoka J.G., bez da je analizirao njihove iskaze, niti ih je doveo u vezu sa ostalim dokazima, a također, iste nije pravilno cijenio tako što iz navedenih dokaza nije pravilno utvrdio činjenično stanje, tačnije uopće nije uzimao u obzir navedene iskaze prilikom utvrđivanja izostanka nadzora i odgoja tuženih prema svome sinu J.G., da je sud usvojio tužbeni zahtjev na osnovu iskaza tužiteljice, svjedoka S.I. i A.I.1, roditelja tužiteljice, te nalaza i mišljenja vještakinje Lejle Karamehić, uopće ne navodeći koje je to činjenice utvrdio iz iskaza roditelja tužiteljice, zašto i kako ih je utvrdio, te kako ih je cijenio, nego je prvostupanjski sud uz navode spomenutih svjedoka, za razliku od prethodne presude, samo dodao riječi „sud je utvrdio“, čime je opet povrijedio odredbe parničnog postupka, jer uopće nije kritički pristupio spomenutim iskazima; da se zaključak suda da su tuženi građansko pravno odgovorni za štetne posljedice štetnog događaja malodobnog sina zasniva samo na jednoj rečenici pismenog nalaza i mišljenja vještakinje socijalne pedagogije Lejle Karamehić koja glasi: „U ovom slučaju možemo govoriti o izostanku nadzora i odgoja roditelja, koji svoj odgoj nisu dali u maksimalnim granicama svojih mogućnosti i kapaciteta“, da su navodi iz nalaza i mišljenja, te iskaza vještakinje Lejle Karamehić, istrgnuti iz konteksta pravilno je primijetio i drugostupanjski sud, koji je na tu činjenicu ukazao prvostupanjskom sudu, navodeći da isti nije pokazao dovoljan stupanj savjesnosti i brižljivosti prilikom pojedinačne ocjene nalaza i mišljenja, te iskaza imenovane vještakinje, međutim, sud ni tu primjedbu ovog suda nije uvažio, nego je na neshvatljiv način zaključio da tuženi nisu posvetili dovoljno pažnje odgoju i vaspitanju J.G., samo na temelju toga što su tuženi imali fleksibilan i opravdavajući stav prema izostancima njihovog sina iz škole; da čak i da je utemeljen tužbeni zahtjev, dosuđena visina tužbenog zahtjeva je previsoko i paušalno određena, a koja se odnosi na duševne bolove zbog umanjena životne aktivnosti i pretrpljeni strah kod tužiteljice, te da nema umanjena životne aktivnosti, te da nije jasno na osnovu čega je određen postotak od 30% na ime umanjena životne aktivnosti, kada je u tijeku postupka dokazano da tužiteljica nakon štetnog događaja uspjela postići relativno zadovoljavajuću psihičku ravnotežu, da protivno instrukcijama drugostupanjskog suda, prvostupanjski sud iskaz svjedokinje S.P. nije doveo u vezu sa drugim izvedenim dokazima, konkretno sa vještačenjem po vještaku medicinske struke, specijalisti neuropsihijatrici doktorici Devli Baraković, iako je to od velikog značaja za utvrđivanje naknade nematerijalne štete temeljem duševnih bolova zbog umanjena životne aktivnosti i pretrpljenog straha; da naknada nematerijalne štete po osnovu naruženosti u iznosu od 2.000,00 KM ne predstavlja realnu satisfakciju, uzimajući u obzir nalaz i mišljenje vještaka doktora Živana Nikolića i doktorice Devle Baraković, koji su naveli da se radi o maloj naruženosti, odnosno kozmetskom defektu, te da joj po tom osnovu ne pripada nematerijalna šteta; da postoji znatan doprinos tužiteljice nastanku štete, iz razloga što je svojim ponašanjem u novogodišnjoj noći između 31.12.2014. godine i 1.1.2015. godine doprinijela da dođe do štetnog događaja, a što je razvidno iz rješenja Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 o Km

085366 15 Km 2 od 13.5.2015. godine i mišljenja vještakinje neuropsihijatrice doktorice Vere Daneš, te je sud u postupku utvrđivanja odgovornosti malodobnom J.G. izrekao odgojnu mjeru, a ne neku težu kaznu, srazmjerno težini kaznenog djela, upravo vodeći računa o okolnostima pod kojim je djelo izvršeno i velikom doprinosu tužiteljice u nastanku štetnog događaja; da se shodno svim činjenicama i dokazima provedenim tijekom prvostupanjskog postupka i ponovljenih prvostupanjskih postupaka, sa sigurnošću može zaključiti da porodica G. uzorna obitelj, da se radi o poštenoj, religioznoj i radničkoj obitelji, koji su odgajali svoju djecu na način da budu korisni i poštteni članovi društva, da su sve troje djece završili srednju školu i da su kćerke postigle odličan uspjeh, da sukladno odredbi članka 165. Zakona o obligacionim odnosima, kao i uspostavljenoj sudskoj praksi, roditelji mogu biti građansko pravno odgovorni za štetu koju je drugom prouzrokovalo njihovo malodobno dijete samo ako se nastala šteta i štetna posljedica mogu pripisati općem zanemarivanju dužnog nadzora i staranja od strane roditelja, te da je iz iznesenog nepobitno utvrđeno da su „tuženi dobar uzor svojoj djeci, pa se postavlja pitanje da li je uopšte moguće da bilo ko, a pogotovo sud, ovakvo ponašanje tuženih i njihovu naglašenu brigu u pogledu vaspitanja i odgoja svoje djece, može kvalifikovati zanemarivanjem staranja i pravilnog vršenja roditeljskog prava“ kao i da prvostupanjski sud prilikom donošenja ožalbene presude uopće ne cijeni činjenicu da postoji presuda suda kojom je J.G. obvezan da tužiteljici naknadi štetu.

Razmatrajući predmetnu žalbu u sjednici vijeća održanoj dana 23.11.2023. godine, žalbeno vijeće ovog suda je radi pravilnog utvrđivanja činjeničnog stanja u ovoj pravnoj stvari i otklanjanja povreda odredaba parničnog postupka, a shodno odredbi članka 337. stavak 2. a u svezi sa člankom 459. stavak (2) Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine“, broj 28/18 i 6/21, u daljnjem tekstu: Zakon o parničnom postupku ili ZPP), odlučilo zakazati raspravu u predmetnoj pravnoj stvari.

Na raspravi zakazanoj za dan 21.12.2023. godine pristupili su opunomoćenici parničnih stranaka, kada je žalbeno vijeće ovoga suda ponovno izvelo dokaz saslušanjem svjedokinje S.P., nakon čega je ocijenilo da je žalba tuženih djelomično utemeljena, pa je odlučeno kao u izreci ove presude iz razloga koji slijede.

Prije svega, nema mjesta žalbenim navodima tuženih da prvostupanjski sud nije postupio po napucima ovog suda iz ukidajućeg rješenja od 26.9.2022. godine (osim kada je u pitanju ocjena iskaza svjedokinje S.P., o čemu će biti više riječi u daljnjem izlaganju) što se prema tuženima ogleda u nepravilnoj ocjeni izvedenih subjektivnih dokaza kao i odsustvu davanja konkretnih razloga glede kritičke ocjene izvedenih dokaza čime je, prema mišljenju tuženih, došlo do povrede članaka 8. i 311. stavak (4) ZPP-a a u konačnici i članka 349. ZPP-a.

Naime, kada su u pitanju iskazi tuženih te svjedoka J.G., ne stoje žalbeni navodi tuženih da prvostupanjski sud iste nije analizirao „niti ih je doveo u vezu sa ostalim dokazima“ kao i da ih „uopšte nije uzimao u obzir (...) prilikom utvrđivanja izostanka nadzora odgoja tuženih prema svome sinu J.G.“, a ovo iz razloga što je prvostupanjski sud, na stranici petoj posljednji pasus, stranici šestoj prvi, drugi i treći pasus, stranici osmoj prvi pasus, stranici devetoj prvi pasus i stranici desetoj prvi pasus, izvršio kako pojedinačnu tako i međusobnu ocjenu izvedenih subjektivnih dokaza na temelju koje kritičke analize je utvrdio sve činjenice koje su relevantne za pravilnu primjenu materijalnog prava u konkretnoj pravnoj stvari, dajući pri tome i

konkretne razloge zbog čega iskazi tuženih za prvostupanjski sud nisu bili dostatni za izvođenje zaključka o dokazanosti tvrdnji tuženih da su kao roditelji dali svoj maksimum u odgoju i nadzoru nad J.G. (stranica deveta prvi pasus, drugi dio).

Situacija nije drugačija ni sa žalbenim navodima tuženih da prvostupanjski sud u svezi iskaza tužiteljice i svjedoka S.I. i A.I.1 nije naveo „koje je to činjenice sud utvrdio, zašto i kako ih je utvrdio, te kako ih je cijenio“, obzirom da je prvostupanjski sud, na stranicama petoj, četvrti i peti pasus, stranici sedmoj, prvi pasus kao i desetoj stranici, drugi pasus, nakon pojedinačne i međusobne ocjene, naveo koje sve činjenice nalazi utvrđenim na temelju ovih subjektivnih dokaza te kakva je njihova uloga u kontekstu dokazanosti činjeničnih i pravnih tvrdnji koje je tužiteljica iznosila tijekom prvostupanjskog postupka i za što je dao jasne, konkretne i obrazložene razloge, što jeste pravilno procesno postupanje prvostupanjskog suda u smislu odredbe članka 311. stavak (4) a u svezi sa člankom 8. ZPP-a.

Također, ne stoje ni oni žalbeni navodi tuženih da je prvostupanjski sud „pogrešno cijenio i iskaze svjedoka A.D. i O.M. navodeći da iz njihovih iskaza nije mogao steći uvjerenje da su navedeni svjedoci imali neposredna saznanja o roditeljskom nadzoru tuženih nad mlđb. J.G. u pogledu njegovog, prije svega seksualnog vaspitanja“ zbog čega je, prema mišljenju tuženih, „ovakav stav suda u potpunosti neprihvatljiv“.

Ovo iz razloga što je prvostupanjski sud, pri ocjeni iskaza svjedoka A.D. i O.M. u cijelosti postupio sukladno odredbi članka 8. ZPP-a kod toga da je ocjeni izvedenih subjektivnih dokaza pristupio savjesno i brižljivo, navodeći u konačnici koje činjenice nalazi utvrđenim na temelju iskaza ovih svjedoka a koje ne, a čija pravilnost će biti predmetom daljnje instancione kontrole od strane ovog suda u dijelu razmatranja žalbenog razloga pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja.

Nastavno na prethodno, ovaj sud podsjeća da prvostupanjski sud ne čini povredu odredaba parničnog postupka iz članka 8. Zakona o parničnom postupku samo zato što provedene dokaze drugačije ocjeni nego što parnične stranke smatraju da ih je trebalo ocijeniti, odnosno izveo drugačije zaključke od tuženih u konkretnom slučaju. Naime, pravo ocjene dokaza zadržano je za sud i prvostupanjski sud je taj koji odlučuje koje će činjenice uzeti kao dokazane prema svom uvjerenju i na osnovu savjesne i brižljive ocjene svakog dokaza posebno i svih dokaza zajedno, a i na temelju rezultata cjelokupnog postupka. Prema tome, time što prvostupanjski sud provedene dokaze nije tumačio onako kako tuženi misle da ih je trebalo tumačiti nije počinjena povreda odredaba parničnog postupka, obzirom da je prvostupanjski sud kritički analizirao i savjesno ocijenio provedene dokaze (osim kada je u pitanju iskaz svjedokinje S.P.) koje su stranke ponudile na okolnosti (ne)utemeljenosti tužbenog zahtjeva i za što je dao jasne, dostatne i argumentirane razloge, upravo prema standardu obrazložene sudske odluke, s tim da će pitanje pravilnosti izvedenih činjeničnih i pravnih zaključaka prvostupanjskog suda biti predmetom instancione kontrole kroz žalbeni razlog pogrešno ili nepotpuno utvrđeno činjenično stanje i pogrešne primjene materijalnog prava iz kojih žalbenih razloga tuženi također pobijaju prvostupanjsku presudu.

Međutim, za razliku od gore navedenih žalbenih navoda kojima se prvostupanjska presuda dovodila u pitanje kroz povredu odredaba članaka 8. i 311. stavak (4) ZPP-a, ovaj sud nalazi da tuženi utemeljeno ukazuju da je prvostupanjski

sud povrijedio odredbu članka 8. ZPP-a kod ocjene iskaza svjedokinje S.P. obzirom da iskaz navedene svjedokinje nije doveo u svezu sa drugim izvedenim dokazima, a primarno provedenim vještačenjem po vještaku medicinske struke dr. Devli Baraković, iako je na tu obvezu prvostupanjskom sudu ukazao ovaj sud kroz naputke iznesene u ukidajućem rješenju čime je prvostupanjski sud, u ovom dijelu, povrijedio i odredbu članka 349. ZPP-a a što jeste bilo od utjecaja na pravilnost i zakonitost prvostupanjske presude kod toga da se radi o svjedoku koji ima neposredna saznanja o ponašanju tužiteljice kao oštećene nakon kritičnog događaja a koje činjenice jesu od značaja za pravilno odmjeravanje visine pravične naknade koja tužiteljici pripada na ime nematerijalne štete za duševne bolove zbog umanjeње opće životne aktivnosti i pretrpljenog straha.

Na raspravi održanoj pred ovim sudom, svjedokinja S.P. (uposlenica tijela nadležnog za socijalnu skrb) je u cijelosti ostala kod svog iskaza datog pred prvostupanjskim sudom, navodeći u relevantnom i bitnom dijelu i to da je A.I. kao oštećena nakon kritičnog događaja bila prilično nepovjerljiva prema institucijama, da je bila povučena prilikom prvih susreta, da je u razgovorima sa njom plakala, tresle su joj se ruke i da je imala problema sa štitnom žlijezdom. U međuvremenu je položila vozački ispit, uspješno završila srednju školu, upisala je fakultet, redovno davala ispite do momenta kada je svjedokinja sa njom obavljala razgovore kao i da je u tom periodu zasnovala i izvanbračnu zajednicu sa S.M. ali da nije sigurna da li ova izvanbračna zajednica još uvijek traje. Svjedokinja je dalje pojasnila da je takva A.I. reakcija bila iz razloga što je na pozivima koji su joj upućivani uvijek navođen razlog zbog čega se poziva (kritični događaj u kojem je silovana) pri čemu je svjedokinji u jednom razgovoru iz 2018. godine A.I. rekla da je jedne (skorije) prigode vidjela J.G. i da je tom prigodom imala „tremor ruku“ i da je plakala i da je sa njom bio njen izvanbračni suprug S.M. koji je svjedokinji potvrdio to A.I. emotivno stanje te prigode. Također, svjedokinja je izjavila i to da je A.I. nakon kritičnog događaja živjela povučeno, nije izlazila iz kuće i da nije bila socijalno aktivna tijekom tog perioda, da se nije uklapala u društvo te da je odlazila kod psihologa i psihijatra i da su joj ti tretmani bili od koristi.

Iskaz svjedokinje S.P. ovaj sud je prihvatio ne samo iz razloga što se radi o svjedokinji koja je kroz obavljanje svojih profesionalnih dužnosti kao uposlenica tijela nadležnog za socijalnu skrb (kroz razgovor sa tužiteljicom i uvidom u dostupnu materijalnu dokumentaciju) stekla neposredna saznanja u svezi ponašanja (emotivnog i socijalnog života) tužiteljice A.I. nakon kritičnog događaja (kojem parnične stranke u biti nisu ni prigovarali), nego i zbog toga što je iskaz ove svjedokinje, u relevantnom dijelu, potvrđen i kroz provedeno medicinsko vještačenje po vještaku neuropsihijatru dr Devli Babarković koja je u svom nalazu i mišljenju u relevantnom dijelu navela koje je sve posljedice tužiteljica trpjela zbog kritičnog događaja i u čemu se isti ogledaju kao i razloge za takav svoj zaključak (dostatno obrazloženo na stranici 11. obrazloženja ožalbene presude), ali isto tako i iskazima tužiteljice i njenih roditelja A.I.1 i S.I. koji su u bitnome istovjetno naveli da se tužiteljica nakon kritičnog događaja osjećala loše, da je zadobila „mnogobrojne zdravstvene probleme“ i da se osjećala odbačenom, s tim da je uspješno završila srednju školu, upisala fakultet na kojem redovno polaže ispite kao i da je zasnovala izvanbračnu zajednicu. Slijedom navedenog, ovaj sud na temelju iskaza svjedokinje S.P. nalazi utvrđenim da je tužiteljica A.I. zbog dešavanja iz kritičnog događaja živjela povučeno, nije izlazila iz kuće i da nije bila socijalno aktivna tijekom tog perioda, da se nije uklapala u društvo, da je posjećivala psihologe i psihijatrije čiji tretmani su joj

pomagali, da je nakon kritičnog događaja pokazivala emotivnu nestabilnost kada je dolazila na razgovore u svezi kaznenog djela koje je počinio J.G. ali i u drugim životnim situacijama (npr. slučajni susret na ulici sa J.G.) kao i da je tužiteljica u periodu nakon kritičnog događaja uspješno završila srednju školu, upisala je fakultet na kojem je redovno davala ispite do momenta kada je svjedokinja S.P. sa njom obavljala razgovore, da je položila vozački ispit kao i da je u tom periodu zasnovala i izvanbračnu zajednicu sa S.M.

Dalje, nije ostvaren ni žalbeni razlog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja jer su razlozi prvostupanjske presude potpuni i jasni.

Naime, za pravilno presuđenje u ovoj pravnoj stvari, valja napomenuti da je odredbom članka 165. stavak (4) ZOO-a regulirano da roditelji odgovaraju za štetu koju prouzrokuje drugom njihovo maloljetno dijete koje je navršilo sedam godina osim ako dokažu da je šteta nastala bez njihove krivnje, zbog čega se pravilnost i zakonitost utvrđenog činjeničnog stanja u ovom predmetu ima cijeliti spram ove odredbe materijalnog prava.

Ovim člankom predviđeno je da se stvarnim štetnicima smatraju malodobnici, a kao za njih odgovorni presumptivni štetnici utvrđeni su njihovi roditelji, pa kako roditelji nisu učinili nedopušteno djelo, njihova odgovornost se temelji na pravno-relevantnom odnosu roditelja i djece kao i činjenici da nad svojom mladb. djecom nisu dovoljno brižljivo poduzimali odgojne mjere i vodili nadzor zbog čega se pretpostavlja postojanje njihove odgovornosti za nadzor.

Imajući u vidu da je J.G. u kritično vrijeme bio mladb. osobna starija od sedam godina, tuženi kao njegovi roditelji odgovaraju po načelu pretpostavljene krivnje, pri čemu se radi o oborivoj zakonskoj pretpostavci, jer je stavkom (4) članka 165. ZOO-a zakonodavac dao mogućnost roditeljima da se oslobode od odgovornosti tako što će dokazati da je šteta nastala bez njihove krivnje koja se sastoji u neobavljanju odgovarajućeg odgoja i nadzora nad postupcima njihovog djeteta.

Također, na ovom mjestu valja napomenuti i na odredbu članka 166. ZOO-a kojom je jasno regulirano da ako pored roditelja za štetu odgovara i dijete, njihova odgovornost je solidarna, a što dalje znači da oštećenik kao vjerovnik može zahtijevati bilo od roditelja, bilo od djeteta, bilo od svih naknadu uzrokovane štete, pa u slučaju da roditelji naknade štetu u cijelosti, isti imaju prema djetetu regresno pravo, baš kao što i dijete ako je platilo ima pravo regresa prema roditeljima ovisno od stupnju njihove krivnje, slijedom čega se žalbeni navodi tuženih da prvostupanjski sud „prilikom donošenja ožalbene presude uopšte ne cijeni činjenicu da postoji i presuda suda kojom je J.G. obavezan da tužiteljici naknadu nastalu štetu“ ukazuju kao irelevantni.

Vraćajući se na konkretan predmet i kod toga da među strankama nije ni sporno da su u ovoj pravnoj stvari dokazane one odlučne činjenice koje se tiču kritičnog događaja i obiteljskog (roditeljskog) odnosa tuženih i J.G. koji je u kritično vrijeme bio maloljetan (a kako je to prvostupanjski sud obrazložio na stranici petoj, treći pasus te osmoj stranici posljednji pasus obrazloženja ožalbene presude), ovaj sud će daljnje izlaganje usmjeriti na razmatranje onih žalbenih navoda kojima tuženi ukazuju na pogrešan zaključak prvostupanjskog suda da tuženi nisu dokazali da su

kao roditelji dali svoj maksimum u odgoju i nadzoru nad J.G. odnosno da nisu dokazali da je šteta nastala bez njihove krivnje.

Naime, ovaj sud, baš kao i prvostupanjski, nalazi značajnim činjenice koje su utvrđene provedenim vještačenjem iz oblasti socijalne pedagogije po vještaku Lejli Karamehić i to, između ostalog, da roditelji nisu dovoljno radili na razvoju empatijskog rezonanziteta kod J.G. a da su kao roditelji mogli jako utjecati, baš kao i to da je J.G. u vrijeme izvršenja kaznenog djela imao distorzije u mišljenju, specifičan način emocionalnog reagiranja, nedovoljnu razvijenost empatske responsivnosti, osjećaja krivnje, moralne savjesti i kontrole impulsa, a koje okolnosti jesu značajne za procjenu dokazanosti tvrdnji tuženih da (li) su u odgoju i nadzoru na svojim sinom J.G. dali svoj maksimum odnosno poduzeli sve ono što se od roditelja mlđb. djeteta očekuje spram njegovog uzrasta. U tom smislu, valja imati na umu i okolnosti da je mlđb. J.G. u vrijeme kritičnog događaja imao sedamnaest godina i da se kritični događaj desio za vrijeme novogodišnje proslave u diskoteci, a koje okolnosti u svojoj sveukupnosti, po ocjeni ovog suda, nalažu potrebu poduzimanja dodatnih roditeljskih aktivnosti sa ciljem pravilnog odgoja ali i nadzora nad svojim mlđb. djetetom, jer se ne radi o događaju svakodnevnog karaktera za koji roditelji poduzimaju uobičajene mjere odgoja i nadzora.

Ovo iz razloga što „proslava Nove godine u diskoteci“ kao izvanredni događaj u životu svih a osobito kod djece i maloljetnika, ne nosi sa sobom samo lijepe trenutke nego i rizike i opasnosti uslijed kojih vrlo lako mogu nastati neugodna dešavanja a nerijetko i krajnje socijalno nedopušteni događaji koji za posljedicu mogu imati i kaznenu odgovornost, kakva i jeste situacija sa novogodišnjom proslavom 2014./2015. godine kada je (tada mlđb.) J.G. silovao tužiteljicu, a na što su tuženi kao roditelji bili u obvezi prethodno upozoriti svog mlđb. sina (bez obzira da li je on u ranijem periodu pokazivao devijantna ponašanja ili ne) jer se prema redovitom tijeku stvari očekuje da su im, kao punoljetnim osobama sa prosječnim životnim iskustvom, takvi rizici i opasnosti koji prate „proslave Nove godine u diskoteci“ poznati.

U tom smislu, tuženi, iako su načelno tvrdili da su sa sinom obavljali roditeljske razgovore o raznim temama, po ocjeni i ovog suda, nisu sa uspjehom dokazali da su u povodu novogodišnje proslave u diskoteci, kojoj je nesporno nazočio njihov sin (tada mlđb.) J.G. po njihovom odobrenju (drugačije tuženi nisu ni tvrdili), jasno, obrazloženo i za njegov uzrast shvatljivo prethodno ukazali koji rizici i opasnosti prate novogodišnju proslavu u diskoteci, počev od konzumiranja alkohola i posljedica pretjerivanja u istome, zatim mogućnosti verbalne i druge komunikacije sa osobama u alkoholiziranom stanju te pogreškama u predodžbi takvih komunikacija, potrebi stalnog ustrajavanja u samokontroli i po potrebi pružanja pomoći drugima koji se te zgođe zadese u kriznim situacijama iz bilo kojeg razloga, itd.

Obzirom na navedeno i kod toga da je provedenim vještačenjem iz oblasti socijalne pedagogije utvrđeno da je kod J.G. manifestirana nedovoljna razvijenost empatskog rezonanziteta (što se žalbom i ne dovodi u pitanje) i pored toga što J.G. ima dvije sestre što bi kod njega trebala afirmirati potrebu dodatne pažljivosti i empatije prema osobama ženskog spola u kontekstu ophođenja prema istima na način na koji se J.G. ophodi prema svojim sestrama, to i ovaj sud nalazi da tuženi kao njegovi roditelji, u okolnostima konkretnog slučaja i u svezi kritičnog događaja, nisu poduzeli sve one odgojne mjere i radnje koje su se po redovitom tijeku stvari očekivale od roditelja koji svom mlđb. djetetu omogućavaju da sudjeluje u

novogodišnjoj proslavi u diskoteci, zbog čega u konačnici i nisu dokazali da je šteta nastala bez njihove krivnje kao uvjeta za obaranje zakonske pretpostavke o odgovornosti za nadzor na mlđb. djetetom, kako to pravilno zaključuje i prvostupanjski sud.

Na drugačiju odluku ovog suda nisu bili od utjecaja žalbeni navodi tuženih kojima ukazuju da je kritični događaj iz novogodišnje noći „jedan izuzetak u odnosu na J.G. ponašanje i vaspitanje tj. da predstavlja epizodu (...) a na koju roditelji nisu mogli da utiču niti da u tom trenutku vrše nadzor“ kod toga da isti nisu sa uspjehom dokazali da su prije proslave Nove godine ili nekada ranije uopće ukazivali svom mlđb. sinu J.G. koji to sve rizici i opasnosti prate „proslave Nove godine u diskoteci“ i kakvo se ponašanje očekuje od njihovog sina u takvim uvjetima odvijanja dešavanja (sami tuženi navode što je to što prati novogodišnju proslavu: „alkohol, opuštajuće raspoloženje i novogodišnja euforija prisutnih“).

Dalje, ne stoje ni oni žalbeni navodi tuženih kojima ukazuju na nepravilne zaključke koje je prvostupanjski sud izveo na temelju iskaza svjedoka A.D. i O.M. (da isti nemaju neposredna saznanja o roditeljskom nadzoru tuženih nad mlđb. J.G. u pogledu njegovog, prije svega, seksualnog vaspitanja) obzirom da se radi o svjedocima koji su J.G. upošljavali na svojim poljima radi obavljanja poljoprivrednih poslova (tuženi navode da su J.G. bili „poslodavci“) i da iz njihovih iskaza i ne proizilazi da su isti bili nazočni roditeljskim razgovorima tuženih sa mlđb. J.G. a pogotovo ne u svezi sa davanjem roditeljskih savjeta kako i na koji način da se mlđb. J.G. ponaša na novogodišnjoj proslavi u diskoteci kada se i desio kritični događaja, pa se njihovo svjedočenje o tome kakvo je bilo ponašanje mlđb. J.G. prije kritičnog događaja i kakav je bio odnos tuženih (kao roditelja) sa mlđb. J.G. u redovitim životnim situacija (u svezi druženja, škole, posla itd.), u okolnostima konkretnog slučaja („novogodišnja proslava u diskoteci“ kao izvanredni događaj), ukazuje kao irelevantno.

Također, pravilnost činjeničnih utvrđenja i zaključaka prvostupanjskog suda da su tuženi bili u obvezi da ulože pojačanu pažnju u odgoju mlđb. J.G. posebno u sferi muško-ženskih odnosa, nisu dovedena u pitanje ni onim žalbenim navodima da iz iskaza tuženog M.G. proizilazi da je isti vodio sa svojim sinom redovito „muške razgovore“ u smislu kako da se ponaša i postupa prema ženama, kod toga da redoviti i nesporno potrebni razgovori oca i sina o muško-ženskim odnosima u svakodnevnim životnim situacijama (a koji u konkretnom slučaju očito nisu urodili plodom kod toga da je J.G. učinio jedno od najtežih kaznenih djela protiv spolne slobode i morala, da je nakon toga tužiteljicu ostavio samu vani na temperaturi ispod 0 stupnjeva uslijed čega je zadobila niz ozljeda a kako to prvostupanjski sud navodi na devetoj stranici prvi pasus obrazloženja ožalbene presude) ne ekskulpiraju roditelje da svom mlđb. djetetu kojeg puštaju na proslavu Nove godine u diskoteku dodatno i sa dužnom pažnjom ukažu, ne samo na potrebu poštivanja osoba ženskog spola nego i na sve druge rizike i opasnosti koji prate taj izvanredni događaj (praćen, kako to tuženi u žalbi navode, „alkoholom, opuštajućim raspoloženjem i novogodišnjom euforijom prisutnih“) a koji može narušiti tu ravnotežu u muško-ženskim odnosima.

Pored navedenog, neutemeljeno tuženi žalbom ukazuju da se „faktički zaključak suda da su tuženi građansko pravno odgovorni (...) zasniva samo na jednoj rečenici pismenog nalaza i mišljenja“ i da je „radi svog činjeničnog utvrđenja sud ovu

rečenicu istrkao iz konteksta onog što je vještak navela u svom pismenom nalazu i mišljenju i istakla prilikom saslušanja“.

Ovo iz razloga što je prvostupanjski sud, za svoj zaključak da tuženi nisu dokazali da su kao roditelji dali svoj maksimum u odgoju J.G. niti da su vršiti potreban nadzor na istim, dao detaljne, jasne i argumentirane razloge na stranici devetoj i desetoj (prvi i drugi pasus) obrazloženja ožalbene presude, a koji razlozi se ne zasnivaju samo i isključivo (kako to tuženi žalbom neutemeljeno ukazuju) na navodima vještaka u svezi izostanaka mlđb. J.G. iz škole i smanjenog vladanja kao nepoželjnih oblika ponašanja, nego i na drugim rezultatima provedenog vještačenja, pa tako i to da je J.G. u prvom razredu srednje škole, predloženo da odlazi na razgovore kod stručnog suradnika i da mu se omogući tretman kod kliničkog psihologa u Centru za mentalno zdravlje, te da mu je jedanput smanjeno vladanje zbog nedoličnog ponašanja kao i da je J.G. u vrijeme učinjenja kaznene radnje, imao distorzije u mišljenju, specifičan način emocionalnog reagovanja, nedovoljnu razvijenost empatske responsivnosti, osjećanja krivnje, moralne savjesti i kontrole impulsa te da je kao nepoželjni oblik ponašanja evidentiran izostanak iz škole uz smanjeno vladanje.

U tom smislu, ovaj sud cijeni neutemeljenim žalbeno rezoniranje tuženih da „nema tih roditelja koji mogu isključiti ovakvu epizodu svog djeteta“ i da se „opravdano postavlja pitanje koliko roditelja u današnje vrijeme vrši ispravan i potpun nadzor nad djecom u granicama svojih mogućnosti i kapaciteta“, obzirom da tuženi zanemaruju da se u konkretnom slučaju radi o tome da li je u njihovom odgoju i nadzoru nad (tada mlđb.) J.G. (do kritičnog događaja) bilo propusta ili ne te da li su isti poduzeli sve ono što se, prema redovitom tijeku stvari očekivalo od svakog roditelja pa tako i od njih u situaciji kada su (već) dozvolili svom mlđb. sinu da ide na novogodišnju proslavu u diskoteku (za koji događaj i sami tvrde da je nesporno praććen „alkoholom, opuštajućim raspoloženjem i novogodišnjom euforijom prisutnih“, znači pristali da njihov sin kao mlđb. osoba sudjeluje u takvoj ozračju), a koji događaj, kao takav, svakako nema „svakodnevni karakter“, zbog čega je i bilo nužno poduzeti dodatne napore u pravilom usmjeravanju mlđb. J.G., primarno u svezi ponašanja i vlastitoj samokontroli u dešavanjima novogodišnje noći, a što je prema stanju izvedenih dokaza i utvrđenjima prvostupanjskog suda, u konkretnom slučaju izostalo, pa kada je to tako onda ne stoje ni oni žalbeni navodi da je prvostupanjski sud pogrešno primijenio materijalno pravo kada je u pitanju odredba članka 165. stavak (4) ZOO-a niti na odluku ovog suda mogu utjecati žalbeni navodi tuženih da su se „cijeli svoj život posvetili svojoj djeci u namjeri da ista budu časni i pošteni ljudi“, što je prema tuženima razvidno (i) iz činjenice što je J.G. srednju školu završio sa vrlodobrim uspjehom a maturirao odličnom ocjenom, jer, kako je to već ranije elaborirano, navedene činjenice o uspješno završenoj srednjoj školi, same po sebi ne znače da su roditelji u svom odgojnom i nadzornom odnosu prema (tada mlđb.) J.G. poduzimali i sve druge odgojno-nadzore aktivnosti, mjere i radnje koje su bile nužne i u drugim životnim sferama njegovog odrastanja.

Međutim, za razliku od gore navedenog, utemeljeno tuženi ukazuju da prvostupanjski sud kod dosuđenja pravićne novćane naknade nematerijalne štete za duševne bolove zbog umanjena životne aktivnosti i pretrpljenog straha, nije u cijelosti pravilno primijenio materijalno pravo.

Ovo iz razloga što prvostupanjski sud kod određivanja visine pravične novčane naknade nematerijalne štete za duševne bolove zbog umanjenja životne aktivnosti i pretrpljenog straha, iako se pravilno poziva na odredbu članka 200. ZOO-a i Orijehtacione kriterije za utvrđivanje pravične naknade nematerijalne štete Apelacionog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 1.4.2016. godine (u daljnjem tekstu: Orijehtacioni kriteriji), ne uzima u obzir sve okolnosti konkretnog slučaja koje mogu biti od utjecaja na određenje visine naknade štete u većem ili manjem iznosu, a kako to nalažu odredbe navedenih propisa.

Prije svega, a imajući u vidu utvrđeno činjenično stanje pred ovim sudom kao i činjenice utvrđene pred prvostupanjskim sudom (navedene i detaljno obrazložene na stranici 11. i 12. obrazloženja ožalbene presude), uključujući i rezultate dobivene provedenim medicinskim vještačenjem po vještaku neuropsihijatru dr Devli Baraković, za potrebe pravilnog određenja visine naknade nematerijalne štete za duševne bolove zbog umanjenja životne aktivnosti i pretrpljenog straha valja uzeti u obzir i okolnosti da je tužiteljica A.I. u periodu nakon kritičnog događaja uspješno završila srednju školu, da je upisala fakultet na kojem je redovno davala ispite do momenta kada je svjedokinja S.P. sa njom obavljala razgovore, da je položila vozački ispit kao i da je u tom periodu zasnovala i izvanbračnu zajednicu sa S.M., a koje okolnosti kako pojedinačno tako i u svojoj sveukupnosti, po mišljenju ovog suda, predstavljaju dodatne kriterije koji se imaju uzeti u obzir kod korekcije visine pravične naknade.

Stoga, kada je u pitanju pravična naknada nematerijalne štete za duševne bolove zbog umanjenja opće životne aktivnosti a polazeći od procenta utvrđenog medicinskim (neuropsihijatrijskim) vještačenjem od 30%, zatim okolnosti koje je prvostupanjski sud utvrdio i pravilno cijenio (da je kod tužiteljice, uslijed štetnog događaja, došlo do razdjevičenja, narušavanja zdravstvenog staja koje je dovelo i do umanjenja funkcionalnosti organa na psihičkom planu) ali i okolnosti koje je ovaj sud našao također utvrđenim u konkretnom slučaju (da je tužiteljica nakon kritičnog događaja uspješno završila srednju školu, upisala fakultet, položila vozački ispit te zasnovala izvanbračnu zajednicu sa S.M.), ovaj sud nalazi da u okolnostima konkretnog slučaja tužiteljici na ime pravične naknade nematerijalne štete za duševne bolove zbog umanjenja opće životne aktivnosti pripada ukupan iznos od 13.500,00 KM, a ne 15.000,00 KM koliko je to prvostupanjski sud dosudio, obzirom da su iznosi određeni Orijehtacionim kriterijima dati „orijehtaciono“ sa napomenom da je korekcija naknade moguća prema obimu i težini utvrđenih trajnih posljedica a da kao dodatne kriterije treba cijeliti životnu dob, zanimanje oštećenice i drugo.

Situacija nije drugačija ni kada je u pitanju pravična naknada nematerijalne štete za pretrpljeni strah, pa uvažujući također rezultate dobivene medicinskim (neuropsihijatrijskim) vještačenjem (da je kod tužiteljice strah jakog intenziteta trajao 10 dana, strah srednjeg intenziteta 60 dana a strah slabijeg intenziteta 6 mjeseci) kao i sve okolnosti utvrđene, kako pred prvostupanjskim sudom tako i pred ovim sudom, ovaj sud nalazi da tužiteljici na ime pravične naknade za ovaj oblik nematerijalne štete pripada iznos od 3.000,00 KM, a ne 3.300,00 KM koliko je to prvostupanjski sud dosudio, jer se, kako je to već ranije rečeno, Orijehtacionim kriterijima navode iznosi koji su orijehtacione prirode obzirom da su, kao takvi, podložni utjecaju okolnosti svakog konkretnog slučaja, a što za posledicu može imati određenje visine naknade štete u većem ili manjem iznosu.

Na drugačiju odluku ovog suda nisu bili od utjecaja žalbeni navodi tuženih da tužiteljica nakon štetnog događaja „nije trpila duševne bolove zbog umanjenja životne aktivnosti, tačnije da umanjenja životne aktivnosti nema“ jer, kako to tuženi smatraju, navedeni zaključak proizilazi iz iskaza svjedokinje S.P.

Suprotno žalbenom rezoniranju tuženih, a imajući u vidu iskaz svjedokinje S.P. dat pred ovim sudom u kome je ista, u relevantnom dijelu, izjavila da je tužiteljica zbog dešavanja iz kritičnog događaja živjela povučeno, nije izlazila iz kuće i da nije bilo socijalno aktivna tokom tog perioda, da se nije uklapala u društvo, da je posjećivala psihologe i psihijatrije čiji tretmani su joj pomagali, da je nakon kritičnog događaja pokazivala emotivnu nestabilnost kada je dolazila na razgovore u svezi kaznenog djela koje je počinio J.G. ali i u drugim životnim situacijama, npr. slučajni susret na ulici sa J.G., ovaj sud nalazi da nisu točni navodi tuženih da tužiteljica nakon kritičnog događaja nije trpjela duševne bolove, već suprotno, ista je i po navodima ove svjedokinje (a što je u konačnici potvrđeno i iskazima tužiteljice i njenih roditelja te i provedenim neuropsihijatrijskim vještačenjem sa medicinskom dokumentacijom) duži vremenski period osjećala duševne bolove uzrokovane kritičnim događajem.

Ne stoje ni oni žalbeni navodi tuženih da naknada nematerijalne štete temeljem naruženosti u iznosu od 2.000,00 KM ne predstavlja realnu satisfakciju jer se radi o „maloj naruženosti odnosno kozmetskom defektu“ zbog čega joj po tom osnovu ne pripada nematerijalna šteta. Ovo stoga što tuženi, iako formalno osporavaju prvostupanjsku presudu i u dijelu dosuđenja ove vrste nematerijalne štete, u biti ne dovode u pitanje razloge koje je prvostupanjski sud cijenio kod određivanja ove vrste naknade štete i njene visine (obrazloženo na stranici 11. četvrti pasus obrazložena ožalbene presude), zbog čega se predmetni žalbeni navodi ukazuju kao paušalni.

Dalje, ovaj sud nalazi neutemeljenim i one žalbene navode kojima tuženi dovode u pitanje prvostupanjsku presudu u dijelu dosuđenja pravične naknade nematerijalne štete za duševne bolove zbog umanjenje opće životne aktivnosti tvrđnjom da kod tužiteljice nema umanjenja opće životne aktivnosti kako to proizilazi iz nalaza i mišljenja vještaka dr Živana Nikolića, obzirom da tuženi zanemaruju da je vještak dr. Živan Nikolić, kao specijalista opće kirurgije, iz domena svoje ekspertize (kirurgije) izveo zaključak da nema umanjenja opće životne aktivnosti (cijeneći primarno zadobivene ozljede), za razliku od vještakinje dr Devle Baraković, koja je u okvirima neuropsihijatrijske oblasti, izvela zaključak o umanjenju opće životne aktivnosti kod tužiteljice i za takav svoj zaključak dala jasne, argumentirane i logične razloge, koji se žalbom, kao takvi i ne dovode u pitanje osim paušalnog navoda da bi „u smislu zakona značilo duševna patnja usled duševnih bolova, što je nedopustivo“.

Kada je u pitanju prigovor tuženih o postojanju doprinosa tužiteljice nastanku štete („ista je kritične večeri bila izazovnog ponašanja, bila je pod dejstvom alkohola, ljubila se i grčila sa mladićima u društvu J.G., posrtala, padala na pod, bila izazovno obučena i doprinijela emotivno zapaljivoj atmosferi“), ovaj sud, jednako kao i prvostupanjski, kategorično nalazi da navedene okolnosti ni na koji način ne mogu biti od utjecaja na postojanje bilo kakvog doprinosa tužiteljice u nastanku kritičnog događaja u kojem je ista silovana. Svako drugačije razmišljanje i rezoniranje za posljedicu bi imalo izravnu povredu članka 30. stavak (1) Konvencije Vijeća Europe o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilju u obitelji („Službeni glasnik

Bosne i Hercegovine - Međunarodni ugovori“, broj 19/13) kojim je jasno regulirano da će članice (pa tako i Bosna i Hercegovina) poduzeti neophodne zakonodavne odnosno druge mjere kako bi omogućile žrtvama pravo na naknadu od učinitelja za svako kazneno djelo iz ove konvencije (uključujući i kazneno djelo silovanja propisanog člankom 36. konvencije).

Na osnovu svega izloženog, valjalo je žalbu tuženih djelomično uvažiti i prvostupanjsku presudu u stavku I izreke u dijelu preinačiti a u dijelu potvrditi, odnosno primjenom odredaba članaka 346. i 350. ZPP-a odlučiti kao u stavku I izreke ove presude.

Na kraju, odredbom članka 131. stavak (2) Zakona o parničnom postupku propisano je da kad sud preinači odluku protiv koje je podnesen pravni lijek, odlučuje o troškovima cijelog postupka, pa kako je prvostupanjski sud, primjenom odredbe članka 120. stavak (2) ZPP-a odlučio da svaka stranka snosi svoje troškove a koju odluku tuženi nisu dovodili u pitanje konkretnim razlozima nego samo kroz osporavanje odluke o glavnoj stvari i kod toga da su tuženi u žalbenom postupku samo djelomično uspjeli i to u procentu manjem od 10 % a koji uspjeh se, u odnosu na očekivani uspjeh sa žalbom (odbijanje tužbenog zahtjeva u cijelosti), cijeni kao neznatan, to ovaj sud nalazi da tuženima ne pripada pravo na naknadu troškova žalbenog postupka, pa je u okolnostima konkretnog slučaja odlučio kao u stavku II izreke ove presude.

Primjenom odredbe članka 131. u svezi sa odredbom članka 121. Zakona o parničnom postupku odbijen je zahtjev tužiteljice za naknadu troškova postupka na ime sastava odgovora na žalbu, budući da ta procesna radnja nije obvezna, a uvažavajući i njen sadržaj, po ocjeni ovog suda nije bila potrebna za zaštitu prava tužiteljice u ovoj parnici.

PREDSJEDNIK VIJEĆA

Srđan Nedić